

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 23. august 2017

Sag 7/2017

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Simon Bernard Clark, beskikket)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 12. afdeling den 14. marts 2016.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jens Peter Christensen, Oliver Talevski og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse om afvisning af hans anke ophæves, og at sagen hjemvises til landsretten til realitetsbehandling. Endvidere har han nedlagt påstand om, at anklagemyndighedens afvisningspåstand ikke tages til følge.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at kæremålet afvises for så vidt angår spørgsmålet om lovligt forfald. For så vidt angår spørgsmålet om sagens fremme har anklagemyndigheden nedlagt påstand om stadfæstelse, subsidiært at sagen hjemvises til fornyet behandling i landsretten.

Sagsfremstilling

T blev ved Retten i Roskildes dom af 3. juni 2015 idømt 2 år og 6 måneders fængsel samt en tillægsgbøde på 4.870.000 kr. for overtrædelse af straffelovens § 289 samt en række bestemmelser i moms- og skattelovgivningen. Han blev endvidere frakendt retten til indtil videre at udøve virksomhed med revision, bogføring eller regnskab samt retten til at være optaget i revisorregisteret.

T erkendte under sagen de faktiske forhold, men nægtede sig skyldig under henvisning til, at han ikke bar en lige så stor del af strafansvaret som medtiltalte, A, hvorfor han mente, at han højst kunne dømmes for medvirken. Da straffelovens § 23 ikke var citeret i anklageskriftet, var det hans opfattelse, at han som følge heraf skulle frifindes.

T ankede ved domsafsigelsen dommen til Østre Landsret med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. Anklagemyndigheden kontraankede til skærkelse. Sagen blev berammet til hovedforhandling i landsretten den 14. og 15. marts 2016.

Den 11. marts 2016 sendte Ts forsvarer, advokat Simon Bernard Clark, en mail til landsretten med meddelelse om, at T var syg og ikke ville være i stand til at møde ved hovedforhandlingen, hvorfor sagen blev begæret udsat og omberammet, da sagen ikke kunne gennemføres, uden at T fik mulighed for at afgive forklaring i landsretten.

Mailen var vedlagt en lægeerklæring udfærdiget den 10. marts 2016 af Ts egen læge. Af lægeerklæringen fremgik følgende:

”T er sygemeldt med første sygedag d. 7.3.2016 og forventet varighed 2 mdr fra dd.”

T mødte ikke til retsmødet den 14. marts 2016. Forsvareren anmodede derfor om udsættelse af hovedforhandlingen med henvisning til lægeerklæringen af 10. marts 2016.

Landsretten afsagde den 14. marts 2016 kendelse om afvisning af Ts anke med følgende begrundelse:

”Tiltalte T er lovligt indkaldt til hovedforhandlingen, men er udeblevet under henvisning til sygdom og har fremsendt en lægeerklæring med henblik på dokumentation herfor. Det fremgår imidlertid ikke af lægeerklæringen, på hvilket grundlag den er udarbejdet, og det fremgår heller ikke, om T vil være i stand til at give møde, eventuelt kortvarigt, under retssagen. Lægeerklæringen, der ikke er oprettet på den attestformular, der er aftalt mellem Domstolsstyrelsen og Lægeforeningens Attestudvalg, kan derfor ikke tjene som dokumentation for lovligt forfald i forbindelse med tiltaltes udeblivelse. Da sagen er anket af tiltalte til frifindelse, og da landsretten ikke finder, at forhandlingen med nytte kan fremmes i tiltaltes fravær, jf. retsplejelovens § 920, stk. 2,

bestemmes:

Ts anke afvises.”

Samme dag – den 14. marts 2016 – sendte forsvareren en ny lægeerklæring til landsretten med anmodning om, at landsretten genoptog sagen. Lægeerklæringen, der var dateret den 14. marts 2016, var udfærdiget på den attestformular, der er aftalt mellem Domstolsstyrelsen og Lægeforeningens Attestudvalg. Det var ved afkrydsning markeret, at det vurderedes, at Ts sygdom var til hinder for fremmøde i retten, også et kortvarigt fremmøde af op til en times varighed, og at han ville være forhindret i at møde i et par måneder. Om de følger af sygdommen, der konkret forhindrede T i at kunne møde i retten, var anført:

”T er sygemeldt pga stress og kan ikke tænke klart”.

Landsretten afsagde den 15. marts 2016 sålydende kendelse om genoptagelsesspørgsmålet:

”Tiltalte T, der var lovligt indkaldt til hovedforhandlingen den 14. marts 2016, udeblev under henvisning til sygdom. Han havde til dokumentation herfor fremsendt en lægeerklæring dateret den 10. marts 2016. Lægeerklæringen har følgende ordlyd:

’T er sygemeldt med første sygedag d.7.3.2016 og forventet varighed 2 mdr fra dd.’

Med henvisning til blandt andet, at det ikke fremgår af lægeerklæringen, på hvilket grundlag den er udarbejdet, og at det heller ikke fremgår, om T ville være i stand til at give møde, eventuelt kortvarigt, under retssagen, afviste landsretten ved kendelse afsagt under hovedforhandlingen den 14. marts 2016 Ts anke i medfør af retsplejelovens § 920, stk. 2.

Den af T indhentede lægeerklæring af 14. marts 2016 er oprettet på den attestformular, der er aftalt mellem Domstolsstyrelsen og Lægeforeningens Attestudvalg. Af erklæringen fremgår, at den er afgivet af Ts sædvanlige læge, og at T er mødt frem hos lægen den 10. og 14. marts 2016. Det er ved afkrydsning angivet, at Ts sygdom vurderes at være til hinder for fremmøde i retten, herunder for et kortvarigt fremmøde af op til en times varighed.

I rubrikken, hvori det skal angives, hvilke følger af sygdommen der konkret forhindrer patienten i at kunne møde i retten, er anført:

’T er sygemeldt pga stress og kan ikke tænke klart.’

Det er endvidere anført, at det aktuelle sygdomstilfælde begyndte 'ca 1.1.2016', og at T skønnes at være forhindret i at møde i retten 'et par mdr.'

Efter karakteren af den angivne sygdom sammenholdt med Ts standpunkt under byretssagen finder landsretten ikke, at den foreliggende lægeerklæring i tilstrækkelig grad dokumenterer, at T ikke var i stand til at deltage i retsmødet den 14. marts 2016.

Det bemærkes, at T under sagens behandling i byretten har erkendt alle de faktiske forhold vedrørende de regnskabs- og bogføringsmæssige dispositioner, som er baggrunden for tiltalen, og at hans anke til frifindelse efter det oplyste udelukkende er begrundet med, at medtiltalte A pressede eller overtalte ham til at foretage disse dispositioner. T har allerede forklaret herom for byretten, og der måtte derfor forventes, at han under hovedforhandlingen blot skulle afgive supplerende forklaring om få forhold af enkel karakter.

Landsretten finder derfor ikke på baggrund af den foreliggende lægeerklæring grundlag for at genoptage sagen.

Thi bestemmes:

Anmodningen om genoptagelse tages ikke til følge."

Den 21. marts 2016 anmodede Ts forsvarer på ny Østre Landsret om at genoptage sagen, idet han fremlagde endnu en lægeerklæring fra Ts egen læge. Af lægeerklæringen fremgik bl.a., at T var sygemeldt grundet en akut belastningsreaktion med stresssymptomer, nedsat kraft og energi, koncentrationsbesvær og udtalte søvnproblemer, hvilket umuliggjorde aktuelt fremmøde i retten.

Ligeledes den 21. marts 2016 indbragte forsvareren Østre Landsrets kendelse af 15. marts 2016 for Den Særlige Klageret samt anmodede Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe landsrettens kendelse af 14. marts 2016 for Højesteret.

Ved kendelse af 23. marts 2017 afslog Østre Landsret på ny at genoptage sagen. Af kendelsen fremgår:

"Ved kendelse af 15. marts 2016 afslog landsretten at genoptage sagen, idet landsretten ikke fandt, at den da foreliggende lægeerklæring af 14. marts 2016 i tilstrækkelig grad dokumenterede, at T ikke var i stand til at deltage i retsmødet den 14. marts 2016. Landsretten lagde herved vægt på karakteren af den i lægeerklæringen angivne sygdom samt på, at det i lyset af hans standpunkt under sagens be-

handling for byretten måtte forventes, at han under hovedforhandlingen i landsretten blot skulle afgive supplerende forklaring om få forhold af enkel karakter.

Landsretten finder, at det heller ikke ved den nu fremsendte lægeerklæring af 21. marts 2016, der indeholder en uddybende angivelse af de symptomer, som er en følge af Ts sygdom, i tilstrækkelig grad er dokumenteret, at han ikke var i stand til at deltage i retsmødet den 14. marts 2016. Det bemærkes, at de angivne symptomer ikke har en sådan karakter, at de objektivt set kan begrunde lægens erklæring om, at de ”umuliggør [...] fremmøde” i retten.

For så vidt angår Ts henvisning til, at han for landsretten skulle afgive forklaring om baggrunden for og omfanget af de arbejdsopgaver, han havde udført for Vestegnens Tolkecenter, bemærkes det, at T har udarbejdet en skriftlig opgørelse over sit tidsforbrug på opgaverne udført for Vestegnens Tolkecenter. Denne opgørelse blev fremsendt til landsretten ved advokat Simon Bernard Clarks brev af 18. februar 2016, der også indeholdt en redegørelse for opgørelsen og dens betydning for sagen. Der var derfor heller ikke grundlag for at forvente, at inddragelsen af dette materiale ville kræve, at T for landsretten skulle afgive supplerende forklaring om andet end få forhold af enkel karakter.

Landsretten finder det på den baggrund fortsat ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at T havde lovligt forfald i forbindelse med udeblivelsen fra retsmødet den 14. marts 2016, og der er derfor ikke grundlag for at genoptage sagen.

Thi bestemmes:

Anmodningen om genoptagelse tages ikke til følge.”

Ved brev af 19. april 2016 anmodede forsvareren på ny landsretten om at genoptage sagen. Han vedlagde et dokument af 11. april 2016, som angiver at være et bilag til lægeerklæringen af 21. marts 2016. Af bilaget fremgår bl.a., at der i blodprøver udtaget fra T den 17. marts 2016 – dvs. tre dage efter retsmødet – var fundet forhøjede infektionstal foreneligt med en influenzainfektion.

Landsretten afslog ved kendelse af 25. april 2016 at genoptage ankesagen med følgende begrundelse:

”Landsretten finder, at det heller ikke ved det nu fremsendte bilag af 11. april 2016 – i kombination med de tidligere fremsendte lægeerklæringer – i tilstrækkelig grad er dokumenteret, at T ikke var i stand til at deltage i retsmødet den 14. marts 2016. Det bemærkes, at blodprøverne er taget 3 dage efter retsmødet, ligesom de forhøjede infektionstal alene, ifølge bilaget, er foreneligt med en influenzainfektion og alene sammen en angiven stress/belastningsreaktion, som landsret-

ten har forholdt sig til ved sine kendelser af 15. og 23. marts 2016, har styrket årsag til fravær.

Landsretten finder det derfor fortsat ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at T havde lovligt forfald i forbindelse med udeblivelsen fra retsmødet den 14. marts 2016, og der ses derfor ikke grundlag for at genoptage sagen.

Thi bestemmes:

Anmodningen om genoptagelse tages ikke til følge.”

Udover den allerede indbragte kendelse af 15. marts 2016 for Den Særlige Klageret indbragtes også Østre Landsrets kendelser af 23. marts og 25. april 2016 for Den Særlige Klageret.

Ved kendelse af 20. juli 2016 stadfæstede Den Særlige Klageret landsrettens kendelser om ikke at genoptage sagen. Af kendelsen fremgår bl.a. følgende:

”Det beror på et retligt skøn, om det ved de fremlagte lægeerklæringer er godtgjort, at T havde lovligt forfald den 14. marts 2016, jf. retsplejelovens § 987, stk. 5, jf. stk. 1, 1. pkt.

Lægeerklæringen af 10. marts 2016 angiver, at T var sygemeldt med første sygedag den 7. marts 2016, og at sygdommen havde en forventet varighed af 2 måneder. I lægeerklæringen af 14. marts 2016 er anført, at sygdommen begyndte allerede omkring 1. januar 2016, og at T var sygemeldt som følge af stress og ikke kunne tænke klart, hvilket forhindrede ham i at kunne møde i retten den 14. marts 2016. I lægeerklæringen af 21. marts 2016 er uddybende anført, at T var ”sygemeldt grundet en akut belastningsreaktion, med stresssymptomer, nedsat kraft og energi, koncentrationsbesvær og udtalte søvnproblemer”, hvilket ifølge erklæringen umuliggjorde fremmøde i retten.

Det fremgår af byrettens dom, at T erkendte de regnskabs- og bogføringsmæssige dispositioner, som var baggrunden for tiltalen. Det fremgår af sagens oplysninger, at Ts anke til frifindelse var begrundet med, at den medtiltalte, A, skulle have overtalt ham til at foretage de pågældende dispositioner, hvilket T allerede har forklaret om for byretten. T havde til brug for ankesagen udarbejdet en opgørelse over sit tidsforbrug på opgaverne for Vestegnens Tolkecenter ApS, som han havde været revisor for, og som A var ejer og daglig leder af. Klageretten finder på denne baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens skøn om, at T for landsretten alene skulle afgive supplerende forklaring om få forhold af enkel karakter.

Klageretten finder, at det ved de symptomer, som er anført i de pågældende lægeerklæringer, sammenholdt med ankesagens karakter og skønnede omfang, ikke er godtgjort, at T havde lovligt forfald den 14. marts 2016.

Det fremgår af dokumentet af 11. april 2016, som angiver at være et bilag til lægeerklæringen af 21. marts 2016, at der blev udtaget blodprøver af T den 17. marts 2016, hvilket var tre dage efter retsmødet den 14. marts 2016. Det er ikke ved bilaget eller lægeerklæringerne i øvrigt godtgjort, at T skulle have haft influenzasymptomer den 14. marts 2016.

Klageretten finder herefter, at det ved de fremlagte lægeerklæringer og bilaget af 11. april 2016 ikke er godtgjort, at T havde lovligt forfald ved retsmødet den 14. marts 2016, jf. retsplejelovens § 987, stk. 5, 1. pkt., jf. stk. 1. Klageretten stadfæster derfor landsrettens kendelser om ikke at genoptage ankesagen.

Thi bestemmes:

Østre Landsrets kendelser af 15. marts 2016, 23. marts 2016 og 25. april 2016 stadfæstes.”

Procesbevillingsnævnet meddelte ved brev af 30. december 2016 T tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens kendelse af 14. marts 2016 om afvisning af hans anke.

Anbringender

T har for så vidt angår anklagemyndighedens afvisningspåstand anført bl.a., at Procesbevillingsnævnet har meddelt tilladelse til kære af landsrettens afvisningskendelse, og at der ikke er grundlag for at begrænse Højesterets prøvelse af denne kendelse. Klagerettens afgørelse angår landsrettens kendelser om ikke at genoptage den afviste anke, hvilket er noget andet end spørgsmålet om afvisning af realitetsbehandling af anken. Retsplejeloven opererer således med to særskilte regelsæt for så vidt angår henholdsvis afvisning og genoptagelse af en afvist ankesag.

Vedrørende spørgsmålet om ophævelse af landsrettens kendelse og hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved landsretten har han haft lovligt forfald under hovedforhandlingen den 14. marts 2016. Ved lægeerklæringerne er det dokumenteret, at han var syg og derfor ikke kunne møde op til retsmødet. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte denne lægefaglige vurdering. Der er under ankesagen fremlagt nye oplysninger om hans arbejde for Vestegnens Tolkeservice. Hans forklaring herom kunne have væsentlig betydning for skyldsspørgsmålet og eventuel udmåling af straf. Med afvisningen er en væsentlig del af hans forsvar ikke kom-

met frem under ankesagen. Hvis det, som anført af landsretten, lægges til grund, at han blot skulle afgive supplerende forklaring om få forhold af enkel karakter, ville sagen kunne være gennemført uden hans tilstedeværelse. Den omstændighed, at han ved byretten blev idømt en meget alvorlig straf, taler også for, at han – af rent retssikkerhedsmæssige grunde – får mulighed for at få realitetsbehandlet sin sag i ankeinstansen.

Anklagemyndighedens bemærkninger om, at landsretten ikke har forholdt sig til, om sagen kunne være fremmet som en udmålingsanke, tiltrædes, og sagen bør således i hvert fald hjemvises til landsretten med henblik på fornyet behandling heraf.

Anklagemyndigheden har anført, at kæremålet skal afvises for så vidt angår spørgsmålet, om T havde lovligt forfald den 14. marts 2016. Den Særlige Klageret har ved kendelse af 20. juli 2016 truffet afgørelse om, at dette ikke var tilfældet. Med kæremålet er der reelt tale om, at T ønsker Højesterets stillingtagen til samme spørgsmål, som Den Særlige Klageret allerede har afgjort, og det kan ikke antages, at der er hjemmel i retsplejeloven til, at spørgsmålet prøves både i Den Særlige Klageret og i Højesteret.

Hvis der imidlertid findes at være en sådan adgang, kan T ikke anses for at have godtgjort, at han havde lovligt forfald ved retsmødet den 14. marts 2016. Da sagen ikke med nytte kunne fremmes uden hans tilstedeværelse, blev anken med rette afvist. Den omstændighed, at han subsidiært havde anket til formildelse, og at landsretten ikke ses at have forholdt sig til, om anken eventuelt kunne være fremmet som en udmålingsanke, kan dog tale for at hjemvise sagen til fornyet behandling i landsretten med henblik på afgørelse af dette spørgsmål.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om landsretten med rette har afvist Ts anke. Afvisningen af anken er sket i medfør af retsplejelovens § 920, stk. 2. Efter denne bestemmelse kan retten i et tilfælde, hvor en dom er anket af tiltalte, og hvor anken omfatter bevisbedømmelsen, ved kendelse afvise tiltaltes anke, hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald, og retten finder, at sagen ikke med nytte kan behandles, uden at tiltalte er til stede.

Landsretten har – efter afvisningen den 14. marts 2016 af anken – ved kendelser af 15. marts, 23. marts og 25. april 2016 i medfør af retsplejelovens § 987, stk. 5, truffet afgørelse om ikke

at genoptage den afviste ankesag. Den Særlige Klageret har ved kendelse af 20. juli 2016 stadfæstet disse afgørelser. Den omstændighed, at Klageretten således har taget stilling til spørgsmålet om lovligt forfald, kan dog ikke føre til, at Højesterets prøvelse af landsrettens afvisningskendelse ikke omfatter dette spørgsmål. Højesteret finder derfor ikke grundlag for at afvise kæremålet for så vidt angår spørgsmålet om lovligt forfald.

Højesteret tiltræder af de grunde, der er anført af landsretten, at lægeerklæringen af 10. marts 2016 ikke kunne tjene som dokumentation for lovligt forfald i forbindelse med Ts udeblivelse fra retsmødet den 14. marts 2016. De senere lægeerklæringer giver – sammenholdt med ankesagens karakter og omfang – heller ikke grundlag for at anse det for godtgjort, at han havde lovligt forfald den 14. marts 2016.

Ts forsvarer anmodede under retsmødet den 14. marts 2016 om udsættelse af ankesagens behandling med henblik på, at T fik mulighed for at afgive forklaring i landsretten. Det tiltrædes derfor, at Ts bevisanke ikke med nytte kunne fremmes uden hans tilstedeværelse.

Højesteret tiltræder på denne baggrund, at Ts bevisanke er afvist i medfør af retsplejelovens § 920, stk. 2.

T ankede ved domsafsigelsen subsidiært til formildelse.

Retsplejelovens § 920, stk. 2, giver som nævnt hjemmel til at afvise en anke, der omfatter bevisbedømmelsen. Bestemmelsen tager efter sin ordlyd ikke udtrykkeligt stilling til, om afvisningen tillige kan omfatte en subsidiær anke til formildelse, og spørgsmålet er ikke berørt i forarbejderne til bestemmelsen. Det følger imidlertid af retsplejelovens § 921, stk. 2, at en anke, der ikke omfatter beviserne for tiltaltes skyld, kan behandles, selv om tiltalte ikke møder, hvis dennes forsvarer er mødt.

Højesteret finder herefter, at retsplejelovens § 920, stk. 2, ikke giver hjemmel til at afvise en subsidiær anke til formildelse.

Efter det anførte ophæver Højesteret landsrettens kendelse for så vidt angår afvisningen af udmålingsanken og hjemviser sagen til landsretten til behandling heraf.

Thi bestemmes:

Kæremålet afvises ikke for så vidt angår spørgsmålet om lovligt forfald.

Landsrettens kendelse af 14. marts 2016 ophæves for så vidt angår afvisningen af Ts udmålingsanke, og sagen hjemvises til landsretten til behandling heraf.

Statskassen skal betale kæresagens omkostninger.